

Bioethical Education and Attitude Guidance for Living Environment

UČNA GRADIVA

Erasmus+

UČNA GRADIVA

Avtorji: Giannis Stamatellos

Prevod v slovenščino: Mateja Centa, Vojko Srahovnik

Fotografije in slike: Pixabay

Zahvala

Radi bi se zahvalili vsem učencem, učenkam, učiteljicam, učiteljem, raziskovalcem in raziskovalkam ter vsem ostalim, ki so sodelovali v projektu in so s svojimi idejami, povratnimi informacijami in spodbudami prispevali k razvoju tega priročnika.

Avtorske pravice

Gradivo se lahko uporablja v skladu z licenco Creative Commons; vrsta licence

Priznanje avtorstva-Nekomercialno-Deljenje pod enakimi pogoji.

Omejitev odgovornosti

Izvedba tega projekta je financirana s strani Evropske komisije in hrvaške državne agencije Erasmus+ *Agencija za mobilnost i programe Evropske unije*. Vsebina publikacije je izključno odgovornost avtorja in v nobenem primeru ne predstavlja stališč Evropske komisije.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

AGENCY FOR
MOBILITY AND
EU PROGRAMMES

beagle
Bioethical Education
and Attitude Guidance
for Living Environment

1. KAKO UPORABLJATI TA UČNA GRADIVA

V rokah držite drugi intelektualni rezultat projekta BEAGLE - *Bioetična vzgoja in naš odnos do živega okolja*. V projektu smo v okviru programa Erasmus+ združeni partnerji iz Hrvaške, Slovenije, Italije in Grčije s skupnim ciljem spodbujanja k bioetični vzgoji, razvijanju kritičnega mišljenja in splošnega spreminjanja odnosa do boljšega razumevanja našega okolja, v katerem živimo.

V tem dokumentu najdete delitev učnih gradiv in pripomočkov glede na starostne skupine otrok in mladostnikov ter glede na uporabljene pedagoške metode. Vsa gradiva ter njihova raba so opisana na način "korak za korakom" in zastavljena tako, da spodbujajo medsebojno razpravo in kritično razmišljanje otrok o bioetičnih temah.

Učna gradiva vključujejo navedbo starostne skupine otrok, trajanja in števila udeležencev ter so zasnovana kot samostojni izobraževalni pripomočki s posebnimi metodološkimi smernicami. To ne pomeni, da se morate dosledno držati zapisanega. Vedno lahko gradiva, dejavnosti in ponujena vprašanja prilagodite potrebam ter zmožnostim skupine.

Gradiva se lahko uporabljajo v različnih izobraževalnih okoliščinah in kontekstih ter v različnih nacionalnih učnih načrtih, ker obravnavajo etična vprašanja, ki so univerzalna.

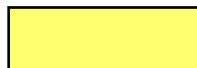
Upamo, da vas bodo ta izobraževalna gradiva spodbudila k ustvarjalnosti in dodala nove razsežnosti pri poučevanju bioetičnih tem na preprost, ustvarjalen in zabaven način.

2. RAZVRSTITEV UČNIH GRADIV

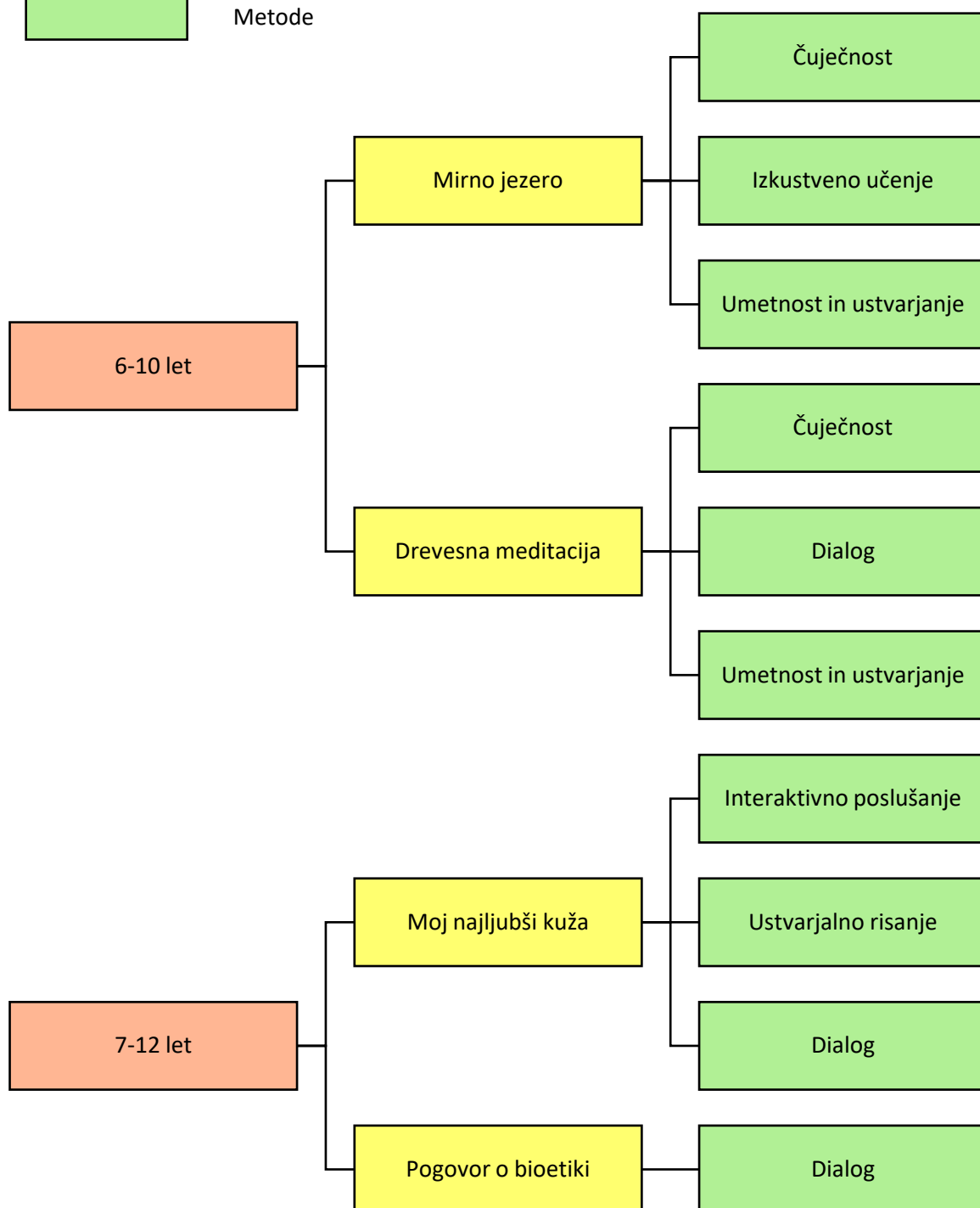
Starostna skupina

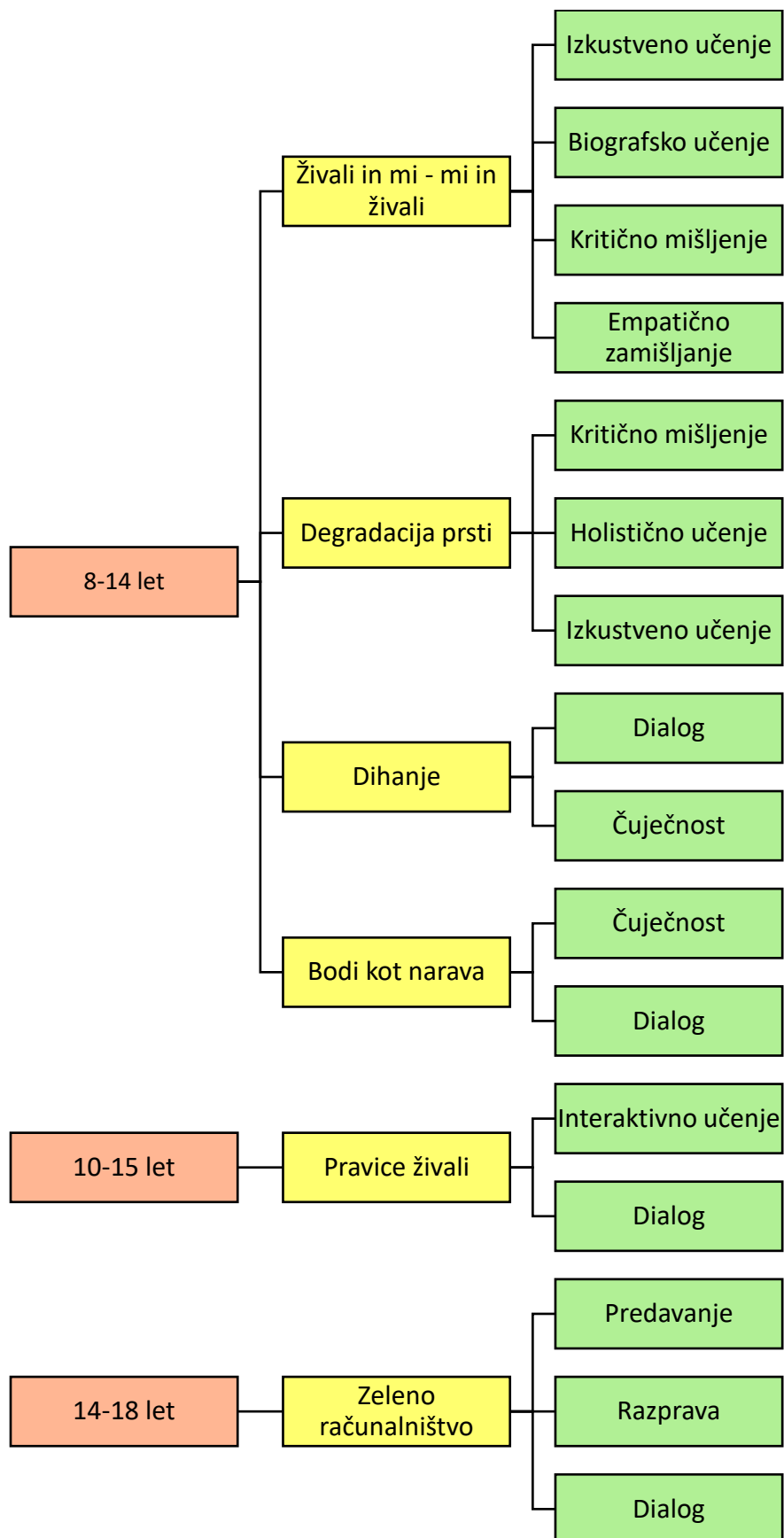

Naslov učnega gradiva

Metode

Okolje in računalniška tehnologija

Starostni razpon otrok: 14-18 let

Trajanje: 240 minut (4 srečanja oz. dejavnosti po 60 minut)

Na voljo je [12 multimedijskih infografik oz. miselnih vzorcev ali kart](#), razdeljenih na 4 vsebinska področja, ki so osnova za 4 učne dejavnosti. Glede na razumevanje danih gradiv in zmožnost argumentirane razprave in izražanja mnenj pri učencih, lahko prilagodite število infografik, ki jih boste obravnavali v posameznem srečanju oz. učni uri, prilagodite pa lahko tudi trajanje.

Gradiva in pripomočki: računalnik ali prenosni računalnik, video projektor, projekcijski zaslon, bela tabla, markerji za tablo, 12 multimedijskih infografik in miselnih zemljevidov (z oznakami "Okoljska etika" - "Brezpapirna družba"). Miselne zemljevide lahko za udeležence tudi iztisnete

Učne metode: delavnica s predavanjem, interaktivno učenje in filozofske razprave v sokratski obliki dialoga o okoljski etiki in računalniški tehnologiji, uporaba multimedijskih infografik in miselnih kart.

Ključne teme in učni izidi:

Udeleženci se bodo spoznali s temo okoljske etike ter bodo znali:

- razumeti glavne okoljske etične teorije,
- ovrednotiti argumente različnih okoljskih pristopov,
- razpravljali o vplivu računalnikov na okolje,
- upoštevali posebne prakse zelenega računanja in recikliranja računalnikov,
- kritično in etično razmišljati o okolju prijazni računalniški tehnologiji.

Uvod

Naslednje opredelitve, razlage in filozofska ozadja vam bodo pomagala pri posredovanju te teme na podlagi gradiv.

a. Kaj je okoljska etika?

Okoljska etika spada v polje okoljske filozofije in se zlasti nanaša na preučevanje moralnih vidikov glede okolja, na primer posledic in vpliva človekove dejavnosti na naravni svet in življenjsko okolje. Glavni teoretični pristopi okoljske etike so: (1) antropocentrični pristopi (v središču je človek), (2) pristopi na temelju čutečnosti bitij

(v središču so živa bitja, ki imajo zavedanje in lahko občutijo ugodje in bolečino) ter (3) biocentrični ali ekocentrični pristopi (v središču je ekosistem kot tak). ("Okoljska etika")

a1. Antropocentrična etika oz. pristopi

Opredelitev: Glede na antropocentričen pogled so naše dolžnosti do okolja določene zgolj z interesi ljudi. Primer: Na te interese se lahko sklicujemo in tako utemeljimo dolžnost, da je onesnažujemo okolja, razen če to dolžnost ne pretehtajo drugi moralni premisleki.

Trditev (1): Človekova dobrobit ali človeško življenje sta v bistvenem odvisna od potreb, kot so zrak, ki ga dihamo, pitna voda in hrana. Zato onesnaževanja ni moralno nesprejemljivo, saj to ogroža, hkrati pa ni drugih premislekov, ki bi ga upravičevali. Trditev (2): Naša dolžnost, da ne onesnažujemo, lahko razumemo na temelju na človekovih pravic, posebej pravice do (zdravega in čistega) življenjskega okolja. Tako lahko trdimo, da obstaja dolžnost, da ne onesnažujemo okolja. Nasprotni pogled: Problem tehtanja skupnega človeškega interesa v onesnaženem okolju glede na druge človeške interese, ki so običajno: (1) gospodarski (finančne omejitve, brezposelnost, omejene naložbe) in (2) tehnološki učinki (pomanjkanje znanstvenega napredka, inovacije in konkurenca). Primer: Gospodarski oz. industrijski obrat, ki predstavlja (manjšo, veliko, ogromno) finančno investicijo, ki proizvaja (nepotreben, zaželen, nujen) izdelek za družbo, ki ustvarja (majhno, srednje, veliko) število delovnih mest in ki (malo, srednje, zelo) onesnažuje okolje. ("Antropocentrična ekologija")

a2. Ekologija, ki temelji na čutečnosti

Opredelitev: V okviru etičnih premislekov o varovanju okolja štejejo interesi vseh čutečih bitij. Trditev (1): Vsa živa bitja, ne samo ljudje, imajo notranjo (intrinzično) vrednost in ne zgolj instrumentalne vrednosti. Njej nasprotna trditev: nekatera bitja imajo vrednost kot sredstva za doseganje določenega cilja, njihova vrednost je instrumentalna. Odprto vprašanje je, ali je čutečnost ustrezen kriterij za določanje pomembnosti interesov. Trditev (2): Imamo moralno dolžnost, da ohranimo nekatere naravne habitate, ki za nas niso neposredno pomembni, da bi tako preprečili uničenje drugih vrst. Okolje bi morali ohranjati zaradi njegove estetske vrednosti za človeka, prav tako pa imamo moralno obveznost ohraniti naravne habitate, ki za človeka nimajo nobene neposredne koristi. Nasprotna trditev: ali s tem, ko dajemo prednost čutečim bitjem (pred vsem ostalim) ne zagrešimo podobne napak kot rasizem ali specizem ter tako dajemo neupravičeno prednost samemu sebi? ("Ekologija, ki temelji na čutečnosti")

a3. Biocentrični oz. ekocentrični pristopi

Opredelitev: Naše dolžnosti do okolja so določene z življenjem kot celoto oz. so biocentrične (vse, kar predstavlja in ohranja življenje in ekocentrične (celoten ekosistem). V središču naše moralne misli morajo biti celotni ekosistemi kot skupnosti živih bitij ter tudi neživi gradniki tega okolja (ekocentrizem). Trditev: Biocentrični pristop je povezan tudi z »globinsko ekologijo«. Globinska ekološka zavest predstavlja iskanje temelja ekološke zavesti in življenja preko globokega spraševanja, čuječnosti in načina življenja. Globinska ekologija nasprotuje dajanju prednosti človeškim bitjem pred vsemi drugimi bitji, moškim pred ženskami, bogatim pred revnimi, Zahodom pred vsemi ostalimi kulturami. Dobrobit in razcvet človeškega in nečloveškega življenja na Zemlji imajo vrednost same po sebi (sinonimi: intrinzična vrednost, lastna vrednost). Te vrednote so neodvisne od uporabnosti nečloveškega sveta za človeške namene. Bogastvo in raznolikost življenjskih oblik prispevata k uresničevanju teh vrednot in so tudi vrednote same po sebi. Ljudje nimajo pravice zmanjšati tega bogastva in raznolikosti, razen da zadovoljijo nujne življenjske potrebe (Naess in Sessions, 1984). Nasprotna trditev (1): Moralno upoštevanje je primerno razširiti na posamezne vrste višje razvitih živali, ne pa tudi na druge, fizične premete (npr. kamne). Niti neobčutljivi naravni predmeti (npr. rastline in reke) niti stvari, kot so vrste in ekosistemi, nimajo notranje vrednosti. Nasprotna trditev (2): kritika tretjega sveta do ameriškega gibanja globoke ekologije in terjanje sprememb družbenopolitičnih podlag potrošništva in militarizma (Guha 1989).

a3.1 Globinska ekologija ("Globinska ekologija", "Globinska ekologija - temeljne norme", "Globinska ekologija - temeljna načela")

Opredelitev: Globinska ekologija oz. globoka ekološka zavest je iskanje bolj objektivne zavesti in stanja povezanosti bivanja z aktivnim in globokim spraševanjem ter meditativnim načinom življenja. Za globinsko ekologijo preučevanje našega položaja v celotnem ekosistemu vključuje preučevanje nas samih kot dela organske celote. Antična filozofija (neoplatonizem) in druge duhovne tradicije (zen-budizem) podobno presegajo materialistično, znanstveno razumevanje resničnosti, duhovnega in materialnega vidika stvarnosti.

Globinska ekologija nasprotuje dajanju prednosti človeškim bitjem pred vsemi drugimi bitji, moškim pred ženskami, bogatim pred revnimi, Zahodom pred vsemi ostalimi kulturami. Prevladujoči svetovni nazori tehnocentrične industrijske družbe razumejo človeka kot neodvisnega in ločenega od narave. Gre za prevlado nad naravo, narava je le vir in sredstvo za človeška bitja, ki jih zanima rast v gospodarskem oz. materialnem smislu. Vlada prepričanje o obilnih zalogah naravnih virov, ključna je naravnost potrošništva. Globinska ekologija poudarja, da raziskovanje narave vključuje

raziskovanje naše vloge v njej ter tesne povezanosti med vsemi. Pomembna je harmonija z naravo, ker ima posebno notranjo vrednost. Osredotočiti se moramo na preproste potrebe ter se zavedati, da ima Zemlja omejene vire. Premišljena raba tehnologije in znanosti. Recikliranje. Tradicije, manjšine in bioregije

Temeljna načela globinske ekologije so: 1. Dobrobit in uspevanje človeškega in nečloveškega življenja na Zemlji je vrednota sama po sebi (sopomenke: intrinzična vrednost, notranja vrednost). Vrednote so neodvisne od tega, kar razumemo koristno za človekove interese in namene. 2. Bogastvo in raznolikost oblik življenja prispevata k uresničenju teh vrednost in sta prav tako notranje vredni. 3. Ljudje nimamo pravice, da bi krnili to bogastvo in raznolikost, razen za izpolnjevanje najbolj osnovnih potreb. 4. Uspevanje človeške vrste in kultur je združljivo z zmanjšanjem števila prebivalstva. Uspevanje drugih vrst zahteva takšno zmanjšanje človeške populacije. 5. Sedanje poseganje ljudi v naravo je pretirano, situacija pa se samo še slabša. 6. Naše usmeritve se morajo torej spremeniti. Ker te zadevajo gospodarske, tehnološke in miselne vidike naše družbe, se mora ta temeljito predrugačiti. 7. Miselna sprememba zadeva vrednotenje samega življenja, ne pa zgolj zviševanje življenjskega standarda. Zavedati se moramo pravega pomena dobrega življenja. 8. Vsi, ki se strinjajo s predhodnimi točkami, imajo tudi dolžnost, da neposredno ali posredno uresničijo te spremembe. (Naess and Sessions 1984; gradivo "Globinska ekologija - temeljna načela")

a4. Ekologija in človeški interesi (za starost od 16 do 18 let)

Postavlja se naslednje vprašanje. Kako je mogoče pomen in vrednost čistega, zdravega, neonesnaženega okolja tehtati v odnosu do gospodarske rasti in gospodarskih interesov.

Utilitarni pristop: pristop tehtanja slabosti oz. stroškov ter koristi ali pristop »optimalnega onesnaževanja« kot onesnaževanja, kjer nad škodo za okolje prevladajo različni človeški interesi, tudi gospodarski in estetski.

Libertarski pristop: rešitev okoljskih problemov s pristopom prostega trga; trgi sami naj določijo, kje je meja sprejemljivega onesnaževanja.

Humanitarni pristop: vrednostni pristop in vidiki okoljske pravičnosti, npr. sprejetje politik, ki bi zahtevale, da tisti, ki imajo največ koristi od gospodarskih dejavnosti, ki hkrati onesnažujejo okolje, nosijo največji delež nastalih bremen.

Pristop, ki temelji na dobrobiti za človeka: ker je človekova dobrobit tako tesno prepletena s čistim okoljem, se moramo zoperstaviti onesnaževanju in degradaciji okolja. V nasprotnem škodimo samim sebi.

b. Kaj je okoljsko zavedna raba računalniške tehnologije?

Okoljsko zavedna raba računalniške ekologije se nanaša na vpliv računalniške tehnologije na življenjsko okolje s posebnim poudarkom na vprašanjih (1) porabe energije in (2) ravnanja z odpadno strojno opremo. Razpravlja o etični ozaveščenosti glede okoljskih problemov, skupaj z dobrimi politikami in praksami, kot so (a) zeleno računalništvo in (b) brezpapirna družba.

b.1. Poraba električne energije in zeleno računalništvo ("Poraba energije")

Energija, ki je potrebna za proizvodnjo, odstranjevanje ali recikliranje računalnikov, pa tudi energija, potrebna za njihovo delovanje, predstavlja pomemben okoljski problem. Primeri so med drugim:

- Onesnaženje: Proces proizvodnje polprevodnikov lahko onesnaži zrak in onesnaži prst in podtalnico.
- Nepotrebna raba električne energije: Vsakič, ko pustimo prižgane računalnike ali luči, izgubljamo električno energijo. Izgorevanje fosilnih goriv ustvari večino naše električne energije, ustvarja pa tudi pomemben delež onesnaževanja, posebej izpustov ogljikovega dioksida.
- Energijske emisije povzročajo bolezni dihal, smog, kisel dež in globalne podnebne spremembe.

b.2. Odpadna strojna oprema ("Odpadna strojna oprema")

Zastareli računalniki, tablice in mobilni telefoni ustvarjajo še en okoljski problem. Odlaganje baterij ali drugih delov strojne opreme (ki jih ne recikliramo) lahko povzroča zdravstvene težave pri ljudeh in živalih ter vpliva na onesnaževanje podtalnice. Ti deli lahko vsebujejo zelo strupene snovi in so vir sevanja.

Deli, ki jih ne moremo reciklirati

- vezja
- monitorji
- žice
- mikročipi
- matične plošče

Nevarne in strupene snovi

-
- dioksid
 - druge strupene snovi
 - živo srebro
 - težke kovine
 - fosfor

Rešitve glede porabe energije in odslužene opreme ("Odlaganje strojne opreme")

- (1) recikliranje nevarnih sestavnih delov, zlasti s pomočjo posebnih organizacij za zbiranje teh odpadkov;
- (2) nadgradnja in ne zamenjava starih računalnikov;
- (3) darovanje starih računalnikov šolam, neprofitnim organizacijam ali državam tretjega sveta;
- (4) vlade morajo sprejeti posebno zakonodajo v zvezi z odstranjevanjem in recikliranjem nevarnih sestavnih delov;
- (5) sledenje zelenemu računalništvu: oblikovanje in proizvodnja strojnih komponent z manj nevarnimi snovmi in manj sevanja.

b.3. Zeleno računalništvo

Zeleno računalništvo se nanaša na prakse, študije in metodologije okolju prijaznih in trajnostnih informacijskih in komunikacijskih tehnologij. Zelene računalniške prakse vključujejo tudi številne vsakdanje stvari, ki jih uporabniki računalnikov lahko storimo, da zmanjšamo posledice za okolje in stroške energije. Zeleno računalništvo uporabnike računalnikov spodbuja k temu, da "mislijo zeleno". Predlogi so ("Zeleno računalništvo"):

1. UGASNI

Ne pusti računalnika prižganega brez razloga.

2. NATISNI, LE ČE JE RES NUJNO

Tiskalnik prižgi šele, ko je to nujno potrebno, in tudi tiskaj le, ko je to nujno.

3. VARČUJ Z ENERGIJO

Kupuj oz. izbiraj naprave, ki so energetske varčne in prijazne okolju.

4. OHRANJEVALNIK ZASLONA

Posebej pri starejših monitorjih uporabljajte ohranjevalnike zaslona.

5. REKILIRANJE

Reciklirajte dele z nevarnimi snovmi, kot so baterije in kartuše.

6. OKOLJU PRIJAZNO NAKUPOVANJE

Kupujte oz. uporabljajte ekološka oz. okolju prijazna črnila oz. barve na naravni osnovi.

7. BREZPAPIRNOST

Svoje delo zasnujte tako, da boste uporabljali čim manj ali nič papirja.

8. TEMEN NAČIN

Izberite temen način pri uporabi zaslonov, saj je ta bolj zdrav za naš vid, hkrati pa bolj prijazen okolju.

b.4. Brezpapirna družba

Družba brez papirja je dobra rešitev za vrsto okoljskih vprašanj v zvezi s papirnimi odpadki. V najbolj priljubljenih orodjih za avtomatizacijo pisarne lahko uporabnik pripravi »mehko« oz. elektronsko kopijo svojega dokumenta, ki je predstavljen na monitorju, preden naredi tiskano kopijo pozneje v izpisu. Ker je besedilo na zaslonu prikazano točno tako, kot se bo pojavilo pri tiskanju, lahko uporabnik nadzira nepotrebne izpise in organizira pisarno brez papirja. Cilj je zmanjšati količino odpadnega papirja ("BREZPAPIRNA DRUŽBA").

Ostali vidiki:

Zmanjšajte število natisnjenih izvodov. Tiskajte manj. Večina pisarniških orodij elektronsko različico dokumenta lahko uporabi bolje in hitreje kot natisnjeno. Reciklirajte star papir. Sistematično hranite in reciklirajte papir. Papir je neprecenljiv, zato ga je treba ponovno uporabiti ali reciklirati na posebnem mestu oz. košu za papir. Rabljeni papir je mogoče enostavno hraniti v pisarniških škatlah, pripravljenih za recikliranje. Uporabite e-pošto in ne faksa. Digitalizirajte komunikacijo. Vsa komunikacija znotraj pisarne ali podjetja lahko poteka preko elektronskega sporočanja in hranjenja podatkov, ne pa preko natisnjenih dokumentov.

Ponovno uporabite papir. Rabljen papir ni nujno takoj za v smeti. Lista papirja, ki imajo eno stran še prazno, lahko uporabimo za beležke ali osnutke. Kupujte reciklirani papir. Kupujte oz. uporabljajte le reciklirani papir, ki je bolj prijazen do okolja.

Učna dejavnost: korak za korakom

Delavnice potekajo v štirih srečanjih po 60 minut.

Udeleženci se po možnosti usedejo v polkrog okoli moderatorja in s pogledom na tablo in zaslon gledajo gradiva. Učenci lahko sedijo tudi v drugačni razporeditvi, vendar naj imajo dober pogled na zaslon in moderatorja.

Na začetku se moderator oz. vodja dejavnosti predstavi in predstavijo se tudi udeleženci, če se ne poznajo. V koliko gre za na novo oblikovano skupino, lahko imajo pred seboj tudi lističe s svojimi imeni.

Vodja dejavnosti predstavi in razloži name, cilje in potek delavnice. Vodja dejavnosti razloži tudi, da bodo multimedijske animacije uporabljene za spodbuditev dialoga med udeleženci.

Vodja dejavnosti mora na sproščen način ustvariti okolje sprejemajoče učne atmosfere. Udeleženci se morajo svobodno izražati in na vprašanja ter pripombe drugih udeležencev odgovarjati kritično (zahtevati od drugih dobre razloge za njihova stališča), a spoštljivo.

Mlajšim udeležencem vodja dejavnosti razloži tudi nekatera druga pravila sodelovanja, kot so:

- Če želite govoriti, dvignite roko.
- Pazljivo poslušajte druge.
- Ne govorite hkrati z drugimi udeleženci.
- Zapišite ali zapomnite si ključne poglede drugih udeležencev.
- Zapišite svoje trditve in misli.
- Izrazite svoje mnenje na vljuden način.

1. srečanje: Kaj je okoljska etika?

Najprej se pripravite na delavnico tako, da si preberete zgornje zapiske. Na njihovi podlagi lahko naredite kratek uvod.

Nato kot vodja dejavnosti zastavite naslednje vprašanje: Kaj je temelj naših dolžnosti glede varovanja okolja? Zakaj bi ga morali varovati?

Udeleženci naj podajo svoje predloge in odzive. Le-te zapišite na tablo, vsaj ključne besede oz. dele argumentacije.

Nato jim predstavite infografiko št. "Okoljska etika". S pomočjo tega gradiva lahko sedaj skupaj opredelite okoljsko etiko ter pojasnite tri glavne pristope, ki jih ta pozna:

-
- (1) antropocentrični pristop (v središču je človek),
 - (2) pristop na temelju čutečnosti (v središču so živa bitja, ki imajo zavedanje in lahko občutijo ugodje in bolečino) ter
 - (3) biocentrični ali ekocentrični pristop (v središču je ekosistem kot tak). ("Okoljska etika")

Nato razpravljajte o teh pristopih. Kakšni so prvi odzivi udeležencev nanje? Ali je posamezen pristop utemeljen? itd.

OPOMBA: Pri vseh srečanjih in infografikah lahko vsebino in razpravo tudi prilagodimo. Glede na skupino, razumevanje danih definicij in njihovo sposobnost oblikovanja argumentov in izražanja mnenj lahko na primer postavimo dodatna vprašanja:

- Ali ste razumeli vse tri pristope? Ali jih lahko ponovite s svojimi besedami? Preden nadaljujete, se prepričajte, da so udeleženci razumeli definicije.
- Ali se strinjate ali se ne strinjate s temi pristopi? Zakaj? Udeleženci lahko zapišejo ključne točke ali ključne okoljske probleme.
- Ali so zapisane ključne točke skladne z nekaterimi pristopi?
- V kateri pristop bi umestili posamezno ključno točko? Zakaj?
- Ali lahko nekatere ključne točke navedemo v več kot enem pristopu? Zakaj?
- Bi dopolnili ali premenili vaša začetna stališča in zakaj?

Navedena vprašanja so izhodišče za razpravo in na podlagi argumentov ter mnenj udeležencev lahko postavljate dodatna vprašanja.

Nato to prvo srečanje sklenete s povzetkom ključnih misli ter napovedjo naslednje vsebine.

2. srečanje: Razsežnosti etičnih pristopov k okolju in etične teorije

Na zaslonu ali tabli prikažite infografiko "Antropocentrična ekologija".

Pojasnilo k "Antropocentrična ekologija": kot vodja dejavnosti najprej opredelite »antropocentrično ekologijo« ter njene pozitivne vidike: blaginja ljudi, človekove pravice. Odprta vprašanja: gospodarska vprašanja, tehnološka vprašanja.

Vodja dejavnosti postavi vprašanje: v kolikšni meri bi morale naše moralne obveznosti do okolja temeljiti na pristopu, osredotočenem na človeka?

Sledi razprava in vodja dejavnosti lahko sproti beleži ključne odzive udeležencev.

Na zaslonu ali tabli prikažite infografiko "Ekologija, ki temelji na čutečnosti".

Pojasnilo k "Ekologija, ki temelji na čutečnosti": kot vodja dejavnosti najprej opredelite »pristop, utemeljen na čutečnosti« in kratko predstavite argumente za takšno stališče.

Nato zastavite vprašanje: Ali bi morali nečloveške živali obravnavati kot enako »čuteča« bitja (enake nam) ali kot »drugačna« bitja?

Sledi naj razprava in vodja naj sproti beleži ključne odzive udeležencev.

Na zaslonu ali tabli prikažite infografiko "Globinska ekologija".

Pojasnilo k "Globinska ekologija": kot vodja dejavnosti najprej opredelite »globinsko ekologijo« ter jo primerjajte z ostalimi pristopi. Če vam čas dopušča, lahko predstavite tudi njena temeljna načela ("Globinska ekologija - temeljne norme" in "Globinska ekologija - temeljna načela").

Postavite vprašanje: Ali se narave res zavedamo na način, kot to trdi globinska ekologija?

Sledi razprava in vodja beleži ključne odzive udeležencev

Nato to drugo srečanje sklenete s povzetkom ključnih misli ter napovedjo naslednje vsebine.

3. srečanje: Računalniška tehnologija in okolje

Na zaslonu ali tabli prikažite infografiko "Antropocentrična ekologija".

Pojasnilo k "Ekologija in človeški interesi": vodja dejavnosti najprej razloži, kako težavno je tehtanje skupnih človeških interesov glede zdravega in čistega okolja v odnosu do drugih interesov.

Nato postavi vprašanje: Kako je mogoče kolektiven interes človeštva do življenja v neonesnaženem okolju izmeriti glede na konkurenčne interese (npr. gospodarski interes)?

V zvezi s "Ekologija in človeški interesi" nato v razpravi oblikujte 4 možne odgovore: utilitarni, libertarni, humanitarni in pristop, ki temelji na dobrobiti človeka. Pojasnite tudi te pojme in o njih razpravljajte.

Spodbudite udeležence, da podajo svoja razmišljanja in argumente.

Nato lahko v nadaljevanju to povežete s problemi, ki jih za okoljsko etiko predstavlja računalniška tehnologija. Je ta zgolj breme za okolje ali lahko predstavlja tudi pomembno sredstvo v boju proti onesnaževanju?

Izpostavite predvsem dva problema: (1) porabo električne energije in (2) problem odslužene strojne opreme.

Na zaslonu ali tabli prikažite infografiki “Poraba energije” in “Odpadna strojna oprema” ter razpravljajte o teh vprašanjih.

Ali in kako lahko zmanjšamo negativni vpliv računalniške tehnologije na bivalno okolje?

Nato to tretje srečanje sklenete s povzetkom ključnih misli ter napovedjo naslednje vsebine.

4. srečanje: Zelene računalniška tehnologija in zeleno računalništvo

Voditelj dejavnosti začne s sklicevanjem na prejšnje srečanje in opozori na okoljske težave pri odstranjevanju strojne opreme ter porabi energije v zvezi z računalniško tehnologijo.

Nato na zaslonu ali tabli prikažite infografiki “Odlaganje strojne opreme” in “Zeleno računalništvo”.

Vodja dejavnosti prosi udeležence, naj delijo eno zeleno računalniško prakso, ki ji sami sledijo v vsakdanjem življenju. Nato se pogovorite, ali bi ji lahko pričeli slediti tudi ostali.

Nato na zaslonu ali tabli prikažite infografiko S4EEc ter predstavite pojem zelene pisarne oz. pisarne brez papirja.

Vodja prosi udeležence, naj delijo eno brezpapirno dejavnost, ki jo izvajajo vsak dan. Nato se pogovorite, ali bi ji lahko pričeli slediti tudi ostali.

Sklepna razprava

Vodja zaključi 4. srečanje in delavnico, tako da udeležence prosi, naj razmislijo tudi o treh glavnih vprašanjih projekta BEAGLE.

- Kaj lahko naredim kot oseba? (etične vrednote)
- Kaj lahko naredimo kot družba? (demokratske vrednote)
- Kako živeti v sožitju z naravo? (okoljske vrednote)

Viri in literatura

- Alasdair Cochrane, »Environmental Ethics« (2018) *Internet Encyclopedia of Philosophy*, <https://www.iep.utm.edu/envi-eth/> [dostop: 1/4/2019]
- Andrew Brennan and Yeuk-Sze Lo (2015) »Environmental Ethics«, v *Stanford Encyclopedia of Philosophy*, <https://plato.stanford.edu/entries/ethics-environmental/> [dostop: 1/4/2019]
- Devall, B., and Sessions, G., (1985) *Deep Ecology: Living as if Nature Mattered*, Salt Lake City: Peregrine Smith.
- Guha, R. (1989) »Radical American Environmentalism and Wilderness Preservation: A Third World Critique«, *Environmental Ethics*, 11: 71–83.
- Naess, A. and Sessions, G. 1984. »The basic principles of deep ecology.« *Earth First!* 4(6): 19.
- Sara Baase (2013) *A Gift of Fire: Social, legal, and ethical issues for computers and the Internet*, Prentice-Hall, (4th edition).
- Stamatellos, G. (2007) *Computer Ethics: A Global Perspective*. Jones and Bartlett.